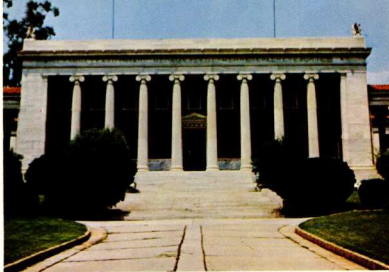

1. Κεντρικό κτίριο του Πανεπιστημίου.

2. Γεννάδειος βιβλιοθήκη.

Γεννάδειος Βιβλιοθήκη:

“Ένα σημαντικό πνευματικό κέντρο τῆς Ἑλλάδας

Συχνά οι Ἀθηναῖοι περνούν έξω από τὴν Γεννάδειο Βιβλιοθήκη, θαυμάζουν τὸν κῆπο πού τὴν περιβάλλει καὶ φεύγουν χωρὶς κὰν νὰ ἀνρωτηθοῦν τί συλλογές περιέχει ἡ βιβλιοθήκη αὐτή, πῶς λειτουργεῖ, γιατί λέγεται Γεννάδειος καὶ τόσες ἄλλες σκέψεις πού γεννιοῦνται τὴν ὥρα πού κοιτάζει κανεὶς τὸ ἐπιβλητικό αὐτὸ νεοκλασικὸ κτίριο.

Πενήντα χρόνια πέρασαν ἀπὸ τότε πού ὁ Ἰωάννης Γεννάδιος (1844-1932), διπλωμάτης, λόγιος, βιβλιόφιλος, δῶρισε στὴν Ἀμερικανικὴ Σχολὴ Κλασικῶν Σπουδῶν τὴ βιβλιοθήκη του, μὲ τὸν ὄρο νὰ στεγαστεῖ χωριστὰ καὶ νὰ φυλαχτεῖ σὰν παρακαταθήκη γιὰ τὸν ἑλληνικὸ λαό, ἀνοιχτὴ καὶ προσιτὴ γιὰ ὅλους τοὺς ἐπιστήμονες ὅλων τῶν ἐθνῶν. Ὅς τὴν ἡμέρα τοῦ θανάτου του ὁ Ἰωάννης Γεννάδιος δὲν ἔπαψε νὰ πλουτίζει τὴ συλλογὴ μὲ νέα βιβλία. Ὅταν ἰδρῦθηκε ἡ βιβλιοθήκη εἶχε περὶ τίς 26.000 τόμους, σήμερα ἔχει 70.000.

Ἡ Γεννάδειος Βιβλιοθήκη ὅμως προσπαθεῖ συνεχῶς νὰ πλουτίζει τὴ συλλογὴ τῆς μὲ νέα ἔργα.

Ἡ Ἀμερικανικὴ Σχολὴ Κλασικῶν Σπουδῶν, πού συντελεῖ στὴ διάδοση τῆς ἑλληνικῆς παιδείας σὲ ξένους φοιτητές, προσφέροντάς τους τὰ μέσα νὰ ἐρθῶν στὴν Ἑλλάδα καὶ νὰ μελετήσουν τὸν ἑλληνικὸ πολιτισμὸ, ἔχει ἀναλάβει τὴ διεύθυνση καὶ τὴ λειτουργία τῆς, πράγμα πού ἐπιβαρῦ-

νει τὸ ὑπόλοιπο ἔργο τῆς. Γι' αὐτὸν τὸ λόγο τὸ 1964 ἰδρῦθηκε ἡ ἔταιρεία «Οἱ φίλοι τῆς Γεννάδειου Βιβλιοθήκης», μὲ τίς εἰσφορές τῶν μελῶν τῆς ὁποίας πραγματοποιεῖται μέρος νέων ἀγορῶν βιβλίων, ὥστε ἡ Γεννάδειος νὰ μείνει πιστὴ στοὺς στόχους πού καθόρισε ὁ ἰδρυτὴς τῆς, ὁ ὁποῖος τὴν ἠθελε πηγὴ γνώσης καὶ μελέτης γιὰ κάθε τί πού ἀφορᾶ τὴν Ἑλλάδα. Στὰ μέλη τῆς Ἐταιρείας στέλνεται μῖα περιοδικὴ ἔκδοση τῆς Γεννάδειου (Griffon), καθὼς καὶ προσκλήσεις γιὰ τίς διαλέξεις καὶ τίς ἐκθέσεις πού ὀργανώνονται. Ὅποιος θέλει μπορεῖ νὰ γίνῃ μέλος τῶν «Φίλων τῆς Γεννάδειου Βιβλιοθήκης», συνεισφέροντας ἔτσι στὸ πολῦτιμο ἔργο πού ἐπιτελεῖ.

Τὰ βιβλία πού περιέχει ἡ συλλογὴ τῆς Γεννάδειου Βιβλιοθήκης σχετίζονται ἄμεσα μὲ τὴν Ἑλλάδα καὶ μὲ, ὀτιδήποτε τὴν ἀφορᾶ.

Τὸ ἄρμονικὸ καὶ συνάμα αὐστηρὸ κτίριο στὸ ὁποῖο στεγάζεται ἡ βιβλιοθήκη κτίστηκε μὲ ἔξοδα τῶ ἀμερικανικοῦ ἰδρύματος Carnegie, τὸ 1923-25, στὸ χώρο πού παραχώρησε ἡ ἑλληνικὴ κυβέρνηση. Ἡ μορφή τού κτιρίου ἐναρμονίζεται μὲ αὐτὴν τῆς Ἐθνικῆς Βιβλιοθήκης, τοῦ κεντρικοῦ κτιρίου τού Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν καὶ τῆς Ἀκαδημίας (εἰκ. 1). Τρία εἶδη ἑλληνικοῦ μαρμάρου τὸ διακομοῦν: Οἱ μεγάλες κολώνες τῆς πρόσοψης εἶναι

ἀπὸ ἄσπρο πεντελικὸ μάρμαρο, οἱ γαλαζωπὸι τοῖχοι ἀπὸ ναξιώτικο καὶ οἱ ὑπόλοιπες κτιρινόχρωμες διακομοήσεις του ἀπὸ σκυριανὸ (εἰκ. 2). Χαρακτηριστικὸ στολίδι τοῦ κτιρίου αὐτοῦ εἶναι ὁ γρύπαξ.

Ἡ Γεννάδειος Βιβλιοθήκη δὲν ἀποτελεῖ μόνον ἄνθρωπὸ χώρο μελέτης, εἶναι συνάμα καὶ χώρος ἐρευνας. Τὸ ὄλικο τῆς ἐμπλουτίζει τίς πληροφορίες τῶν ἐρευνητῶν. Σημαντικὴ προσφορά στὰ ἑλληνικὰ γράμματα ἀποτελοῦν καὶ οἱ διαλέξεις πού ὀργανώνονται στὸν χώρο αὐτὸ. Ἡ ἄκτινοβολία τῆς Γεννάδειου ἔξερπνὰ τὰ σύνορα τῆς Ἑλλάδας. Σ' αὐτὴν ὀργάνωσε ἡ Ἀμερικανικὴ Σχολὴ τὸ 1977, τὸ 10ο Διεθνὲς Συνέδριο Βιβλιόφιλων, στὸ ὁποῖο συμμετείχαν πάνω ἀπὸ 140 σύεδροι.

Ἀλλὰ ἄς δοῦμε τί περιέχει αὐτὴ ἡ «ἐρευνητικὴ» καὶ σπάνια βιβλιοθήκη: Ὁ Ἰωάννης Γεννάδιος πλουτίζει τὴ συλλογὴ του μὲ μεγάλῃ ποικιλία στοιχείων. Ἐνδιαφερόταν γιὰ ὀτιδήποτε ἦταν σχετικὸ μὲ τὴν Ἑλλάδα: ἔτσι ὑπάρχουν:

Κλασικὴ συγγραφεί: Ὅχι σὲ μῖα μόνο ἔκδοση, ἀλλὰ σὲ ὅλες τίς πρώτες ἐκδόσεις τους. Σπάνια καλαίσθητα βιβλία προερχόμενα ἀπὸ τὰ πιὸ παλιὰ τυπογραφεῖα πού ἀσχολήθηκαν μὲ ἑλληνικὰ κείμενα: Ἑλληνικὴ ἄνθολογία - Φλωρεντία 1494 - ἡ ἀκόμα τὸ ἔνα ἀπὸ τὰ δύο ἀντίτυπα τοῦ Λουκιανοῦ πού τυπώθηκαν σὲ περγαμινὴ στὴ

3. Πρώτη έκδοση του Όμηρου. Φλωρεντία 1488.

4. Χειρόγραφο του 1660 (1)

5. Αγριολούουδα από την Κέρκυρα. Ζωγράφος άγνωστός από τον Scola για τον Frederic North.

6. Υάτογραφία του Edward Lear, Καθόλο.

Φλωρεντία τό 1496 ή και θιβλία πού προέρονται από τό πρώτο καθαρά έλληνικό τυπογραφείο του Νικ. Βλαστού στή Βενετία (εικ. 3).

Θεολογικά έργα: Έκδόσεις τής Βίβλου, λειτουργικά θιβλία, κείμενα τών εκκλησιαστικών πατέρων καθώς και έκδόσεις πού άφορούν άλλες θρησκείες, όπως τό 'Ισλάμ και τήν Ιουδαϊκή θρησκεία.

Γεωγραφικά και ταξιδιωτικά, πού είναι μία σημαντική πηγή γνώσης τής νεώτερης 'Ελλάδας (άλλά και τού Μεσαίωνα).

Αρχαιολογικά έργα, πού ενδιέφεραν τούς καλλιερημένους ανθρώπους τού περασμένου αιώνα: Πλούσια συλλογή εκδόσεων τού 19ου και τού 20ου αιώνα σέ μεγάλο σχήμα (in folio).

Βυζαντινά κείμενα σέ αξιόλογες πρώτες εκδόσεις (εικ. 4).

Στό τμήμα νεώτερης ιστορίας ύπάρχει ένας αξιοσημείωτος πλούτος θιβλιών σχετικών μέ τήν 'Ελληνική 'Επανάσταση (1821-1829), μέ τήν ιστορία τής τουρκικής περιόδου πού άποτελούν και τίς πρώτες εκδόσεις τά πρώτα έντυπα στοιχεία τού θέματος αυτού (1470-1500). Έπίσης μοναδική είναι ή συλλογή τής Γενναδείου σχετικά μέ ντοκουμέντα (έντυπα, άρχεία, έργα τέχνης) τά όποια σχετίζονται μέ τόν φιλέλληνα Μπαύρον.

Έλληνικές γραμματικές άπαρτίζουν άλλη συλλογή τής θιβλιοθήκης· ξεχωρίζει ή πρώτη χρονολογημένη έκδοση γραμματικής (Μιλάνο 1476).

Έργα νεοελληνικής λογοτεχνίας μέ ποικιλία κειμένων.

Έργα σχετικά μέ τή Φυσική Ιστορία: Γεωλογία - χλωρίδα - πανίδα - ιατρική - ύγιεινή - μαθηματικά - βιομηχανία κ.ά. (εικ. 5).

Μουσικά έργα: Βιβλία πού άσχολούνται μέ τή βυζαντινή μουσική, μέ στοιχεία γιά τή μουσική από τήν Αρχαιότητα μέχρι τίς μέρες μας και μέ μουσικά όργανα.

Τέλος, ένας πυρήνας τής Γενναδείου άποτελείται από τά αξιόλογα άρχεία πού διαθέτει ή θιβλιοθήκη αυτή. Για παράδειγμα θά αναφέρουμε τό άρχείο τού Άλή Πασά μέ 1.500 έγγραφα, τό άρχείο Μανουσού με 5.500 έγγραφα σχετικά μέ τήν πολιτική και διπλωματική ιστορία τής 'Ελλάδας τού 1834-1874, τό άρχείο Δραγούμη με στοιχεία τής 'Ελλάδας τών 18ου-19ου και 20ου αιώνα, τό άρχείο Σήλη-μαν, τό άρχείο Δημήτρη Μητρόπουλου και τόσα άλλα πού συμπληρώνουν τή μοναδική συλλογή τής θιβλιοθήκης. Τελευταία, ή Γεννάδειος άπόκτησε και σημαντικό μέρος τού

άρχειου τού 'Όδ. Έλύτη, ό όποίος εκκέντησε γή τήν Προφορά αυτής τής μοναδικής γιά τήν 'Ελλάδα θιβλιοθήκης τής ώριμης τού άρχείου του.

Στά άρχεία μπορούν έπίσης να συμπληρωθούν και ή συλλογή έλληνικών ένδυμασιών, —σχεδιά τού ζωγράφου-λογοτέχνη Λήρ (εικ. 6)— εικόνες τού Άγώνα φιλοτενημένες κατόπι παραγγελίας τού Στρατηγού Μακρυγιάννη γιά να εικονογραφησουν τήν 'Ιστορία κλπ.

Τόν πλούτο τής Γενναδείου συμπληρώνουν έργα τέχνης και ή αίθουσα Σταθού τού περιέχει θαυμάσια εκκλησιαστικά ξυλόγλυπτα, κεραμικά κ.ά.

Εύκολα αντίλαμβάνεται, λοιπόν, κανείς τή σημασία πού έχει αυτή ή θιβλιοθήκη-πνευματικό κέντρο γή τήν 'Ελλάδα.

Φωτ.: Άρχείο Άμερ. Άρχ. Σχολ.

The Gennadius Library: An Important Cultural Center

The Gennadius Library is named after the diplomat, bibliophile Ioannis Gennadius (1844-1932), who 60 years ago donated his distinguished book collection to the American School of Classical Studies, on the condition that the School would hold these books in trust for the Greeks and operate a library, accessible to the international community of scholars.

To house the collection, the School constructed in 1923-25 a neo-classical in style building with the aid of the Greek Government and the Carnegie Corporation. To assist the enrichment of the collection, which originally numbered 26,000 volumes and now comprises over 70,000, the association "The Friends of the Gennadius Library" was instituted in 1964.

The Gennadius Library, which is also a research institute, offers to scholarship, through its rare book collection, a wide range of items and topics referring to Greece: classic authors in first editions; editions of works of the Church Fathers; travellers' descriptions; a rich collection of archaeological editions of the 18th-20th cent.; byzantine texts; an impressive number of volumes on the Greek Revolution (1821-1829) and the Turkish history (1470-1500); a unique collection of information (archives, works of art) on the philhellene Lord Byron; modern Greek literature.

However, the most important possession the Library holds, is its archives, like that of Ali Pasha, of the archaeologist Heinrich Schliemann and of the music conductor Dimitris Mitropoulos. Moreover, the Nobel Prize-winning poet Odysseus Elytis has recently donated his papers to the Library in appreciation for its distinguished contribution to the study of the Greek culture.

The Gennadius Library is not only archives, books, catalogues and stacks, but also an alive and active educational nucleus: the series of lectures and exhibitions held there verify this additional cultural character.